

TAG UG/Uwch

0973/51

MATHEMATEG – C1
Mathemateg Bur

A.M. DYDD LLUN, 19 Mai 2014

1 awr 30 munud

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Yn ogystal â'r papur arholiad hwn, bydd angen:

- llyfr ateb 12 tudalen;
- Llyfryn Fformiwlâu.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du.

Atebwch **bob** cwestiwn.

Rhaid dangos gwaith cyfrifo digonol er mwyn egluro'r dull **mathemategol** sy'n cael ei ddefnyddio.

Ni chewch ddefnyddio cyfrifianellau ar gyfer y papur hwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae nifer y marciau wedi'i nodi mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Cofiwch fod angen Cymraeg da a chyflwyniad trefnus yn eich atebion.

1. Cyfesurynnau'r pwyntiau A a B yw $(-2, 10)$ a $(12, 3)$ yn ôl eu trefn.
- (a) (i) Darganfyddwch raddiant AB .
(ii) Darganfyddwch hafaliad AB . [4]
- (b) Mae'r llinell L yn berpendicwlar i AB ac mae'n croestorri'r echelin- y yn y pwynt $C(0, -1)$. Mae'r llinellau AB ac L yn croestorri yn y pwynt D .
(i) Ysgrifennwch hafaliad L .
(ii) Dangoswch mai $(4, 7)$ yw cyfesurynnau D .
(iii) Darganfyddwch hyd AD a hyd BD . [7]
- (c) Mae'r llinell CD yn cael ei hymestyn i'r pwynt E fel mai D yw canolbwynt CE .
(i) Darganfyddwch gyfesurynnau E .
(ii) **Ysgrifennwch** yr enw geometregol ar y pedrochr $ACBE$. [3]
2. Symleiddiwch
- (a) $\frac{3\sqrt{3} + 1}{5\sqrt{3} - 7}$, [4]
- (b) $(\sqrt{12} \times \sqrt{24}) + \frac{\sqrt{150}}{\sqrt{3}} - \frac{36}{\sqrt{2}}$. [4]
3. Hafaliad y gromlin C yw $y = x^2 - 8x + 14$.
- (a) Cyfesurynnau'r pwynt P yw $(6, 2)$ ac mae P ar y gromlin C . Darganfyddwch hafaliad y **normal** i C yn P . [5]
- (b) Mae'r pwynt Q ar C ac mae fel mai hafaliad y **tangiad** i C yn Q yw

$$y = 2x + c,$$
lle mae c yn gysonyn. Darganfyddwch gyfesurynnau Q a gwerth c . [4]
4. (a) Ysgrifennwch ehangiad $(1 + x)^6$ mewn pwerau esgynnol o x hyd at, ac yn cynnwys, y term yn x^3 . [2]
- (b) **Gan ddangos eich holl waith cyfrifo**, amnewidiwch werth priodol ar gyfer x yn eich ehangiad yn rhan (a) i ddarganfod bras werth ar gyfer $1 \cdot 1^6$. [3]
5. (a) Mynegwch $4x^2 - 8x + 11$ yn y ffurf $a(x + b)^2 + c$, lle mae a , b ac c yn gysonion y mae'n rhaid darganfod eu gwerthoedd. [3]
- (b) **Defnyddiwch eich ateb i ran (a)** i ddarganfod gwerth mwyaf $\frac{1}{4x^2 - 8x + 29}$. [2]

6. O wybod nad oes i'r hafaliad cwadratig

$$(k - 1)x^2 + 2kx + (7k - 4) = 0$$

wreiddiau real, dangoswch fod

$$6k^2 - 11k + 4 > 0.$$

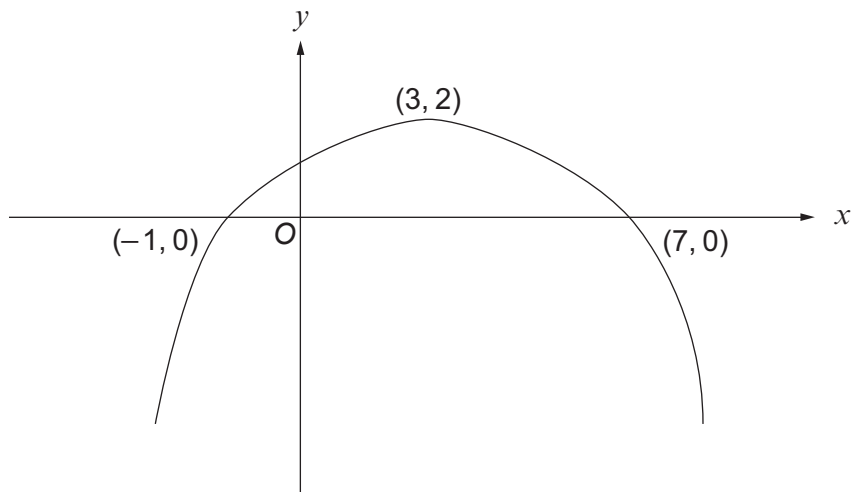
Darganfyddwch amrediad gwerthoedd k sy'n bodloni'r anhafaledd hwn.

[7]

7. (a) O wybod bod $y = -3x^2 + 8x - 7$, darganfyddwch $\frac{dy}{dx}$ o egwyddorion sylfaenol. [5]
- (b) Differwch $9x^{\frac{5}{4}} - \frac{8}{\sqrt[3]{x}}$ mewn perthynas ag x . [2]

8. Datrysych yr hafaliad $6x^3 - 13x^2 + 4 = 0$. [6]

9. Mae'r diagram yn dangos braslun o graff $y = f(x)$. Mae'r graff yn mynd trwy'r pwyntiau $(-1, 0)$ a $(7, 0)$ ac mae ganddo bwynt macsimwm (uchafbwynt) yn $(3, 2)$.

- (a) Brasluniwch y graffiau canlynol, gan ddefnyddio gwahanol set o echelinau ar gyfer pob graff. Ym mhob achos, dylech nodi cyfesurynnau'r pwynt arhosol a chyfesurynnau croestorfannau'r graff â'r echelin- x .

(i) $y = f(x + 4)$

(ii) $y = -2f(x)$

[6]

- (b) Trwy hyn, ysgrifennwch un gwreiddyn o'r hafaliad

$$f(x + 4) = -2f(x) + 4.$$

[1]

TROWCH DROSODD

10. Hafaliad y gromlin C yw

$$y = x^3 + 9x^2 + 27x + 31.$$

- (a) Dangoswch mai un pwynt arhosol yn unig sydd gan C. Darganfyddwch gyfesurynnau'r pwynt hwn. [4]
- (b) Gwireddwch mai pwynt ffurfdro (*inflection*) yw'r pwynt arhosol hwn. [2]
- (c) Brasluniwch graff C, gan nodi cyfesurynnau'r pwynt arhosol. [1]

DIWEDD Y PAPUR